

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Kulturbyrån, U3

Beslutande
Vicepresident
Annika Hambrudd

Föredragande
Kulturplanerare
Yvonne Törneros

Justerat
Omedelbart

Nr 51

Ålands kulturdelegations strategi för landskapets
gästbostäder
ÅLR 2025/2027

Beslut

Ålands kulturdelegations förslag till strategi för landskapets gästbostäder enligt **bilaga 1, U325E07** antecknas för kännedom.

Nr 52

Ålands kulturdelegations handlingsplan 2025
ÅLR 2025/2026

Beslut

Ålands kulturdelegations handlingsplan enligt **bilaga 2, U325E07** antecknas för kännedom.

FÖRSLAG TILL STRATEGI FÖR LANDSKAPETS GÄSTBOSTÄDER 2024-2028

BAKGRUND och NULÄGE

Ålands landskapsregering upprätthåller för närvarande två stipendiebostäder, en i Eckerö Post- och tullhus och en på Källskär. Gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus startades i kulturbyråns regi 2006 som då var lokaliserad i den gamla vaktmästarbostaden i huvudbyggnaden. Sedan 2021 inryms gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus södra flygel, efter en omfattande ombyggnad. I gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus finns tillgång till ett arbetsutrymme som lämpar sig för dans, musik eller skrivande samt i viss mån bildkonst och foto. Utrymmet tillhandahåller inga verktyg eller maskiner. En stipendievärd som ersätts av kulturdelegationen fungerar som kontaktperson under stipendievistelsen. 2007-2008 knöts gästbostaden på Källskär till verksamheten efter att ha administrerats av regeringskansliet. Gästbostaden består av en liten stuga med två bäddar och tillgång till bastu. Transport till och från Källskär samt kontakt med stipendiater under vistelsen sker i samarbete med fastighetsverkets tillsyningsman.

Det är möjligt att ta med familjemedlemmar (begränsat antal) dock inte husdjur. Ingen av bostäderna är handikappanpassad.

Gästbostäderna riktar sig i först hand till stipendiater från de nordiska länderna vilka representerar olika kulturområden. Vistelsernas längd har varierat, i Eckerö Post- och tullhus har medlet för en vistelse varit en månad och på Källskär har vistelse beviljats för en max två veckor i en kreativ och stimulerande miljö.

Intresset för gästbostäderna har ökat och att även internationella konstnärer och kulturarbetare har uppmärksammat möjligheten till att söka vistelsestipendium på Åland. Residensverksamheten är inarbetad, kännedom om bostäderna sprids både genom tidigare stipendiater samt genom Artist i residence nätverk och annonsering.

Stipendievistelse kan beviljas efter ansökan som inlämnas på hösten den 15 september året före önskad vistelse. Ansökan ska innehålla en arbetsplan samt en CV.

Ansökan behandlas av en sakkunniggrupp med medlemmar från olika konstområden. Sakkunniggruppens förslag till fördelning av vistelse presenteras och godkänns av Ålands kulturdelegation.

Stipendievistelsen kombineras om möjligt med möten med den lokala publiken och kulturarbetare och därigenom har Åland fått ta del av konstnärernas arbete och kunskap, vilket på sikt får återverkningar i den lokala kulturen. Detta gäller främst stipendiater i Eckerö Post- och tullhus vars bostad är mer tillgänglig för besökare.

MÅLSÄTTNING

Ålands kulturdelegation ska verka för och stimulera till möten och därigenom utveckla och internationalisera det lokala kulturlivet både genom utbyte av kunskaper mellan konstnärer och kulturutövare och genom publika evenemang/upplevelser. Genom att erbjuda möjligheten till vistelse på Åland sprids kunskapen om vårt samhälle, dess natur och miljö men även självstyrelsen och demilitariseringen samtidigt som stipendiater får tillfälle att samla inspiration samt arbeta i en vacker miljö.

Lokala konst- och kulturutövare ges tillfälle att på samma sätt få inspiration och arbetsro i det konstnärliga arbetet.

MEDEL OCH GENOMFÖRANDE

Förslag till åtgärder

- Gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus nyttjas för vistelse året runt men så att lokala kulturutövare erbjuds möjlighet att nyttja bostaden under det mörka vinterhalvåret. Ytterligare en gästbostad kan inrymmas i den gamla vaktmästarbostaden/gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus under förutsättning att den renoveras. Detta kan möjliggöra spontana kontakter och projekt mellan gästande konst- och kulturutövare i Eckerö Post- och tullhus.
- En långsiktig utveckling av gästbostadsverksamheten utreds med utgångspunkt i att även omfatta iordningsställande av de två lägenheterna som finns i byggnaden Domiken i Prästö, Sund med tillgång till arbetsutrymme i den gamla Telegrafan. Möjligen kan gästbostaden öronmärkas för konstområde bildkonst/musik, och upplåtas under längre perioder från 1-3 år. (Landskapskonstnär med uppdrag kopplat till specialunderstöd)
- Gemsamma kurerade projekt och utställningar, genom kontakt med Ålands konstmuseum, galleri Skarpans och Önningebymuseet samt de åländska biblioteken
- Samarbete med föreningar och kontakt med lokala kulturutövare
- Sammankoppla stipendiater till specialsatsningar som fritidsaktiviteter samt som föreläsare inom projektet "Innovativ kompetens"
- Under förutsättning att initiativet till ett Kökar konstmuseum realiserar kan ett utställningssamarbete på Kökar etableras.

RESULTAT

- Fler gästande stipendiater
- Utställningar
- Ökad nordisk synlighet för Åland
- Gemensamma projekt i vilka lokala kulturutövare och stipendiater deltar

De ovan föreslagna åtgärderna kräver personalresurser varför kulturdelegationen föreslår att en tjänst som koordinator inrättas på deltid.

Handlingsplan 2025

ÅLANDS KULTURDELEGATION

ÅLANDS KULTURDELEGATION

HANDLINGSPLAN FÖR 2025

Ålands kulturdelegation är en myndighet underställd landskapsregeringen. Kulturdelegationens uppgift är att stöda och utveckla åländskt kulturliv, bland annat genom att fördela verksamhets- och projektstöd samt stipendier ur penningautomatmedel. Kulturdelegationen ska även ta initiativ i kulturfrågor. Som stöd för kulturdelegationens arbete fungerar Ålands landskapsregerings kulturpolitiska strategi "Ålands väg framåt 2024-2030".

Landskapsregeringen kan genom särskilda beslut ålägga kulturdelegationen att hantera även övriga ärenden med anknytning till kulturlivet.

Ålands kulturdelegations verksamhet ingår i utbildnings- och kulturavdelningens budgetanslag för Ålands kulturdelegation (BM 51010). Under verksamhetsåret budgeteras 45.000 euro för kulturdelegationens verksamhet. Anslaget avser täckande av möteskostnader inklusive arvoden, studieresor och annonsering. Kostnader för sakkunnignämnderna, förutom konstnämnden, är inkluderade liksom inköp av litteratur och musik för nominering av nordiska priser. I anslaget ingår även köp av sekreterartjänster samt köp av värd för residensverksamhet vid Eckerö post- och tullhus.

Mål för 2025:

- **Reviderade riktlinjer för stipendier och understöd**

Kulturdelegationen har som mål att under våren 2025 anta reviderade riktlinjer för stipendier och understöd. Riktlinjerna ska avspejla behovet bland yrkeskonstnärer och främja en höjd sysselsättnings- och kunskapsnivå, i enlighet med pågående ESF+projekt "Innovativ kompetens med bredd och spets" 2024-2027. Riktlinjerna antas för att gälla med start 2026. Beslut om stipendier för utgiven litteratur antas att gälla från år 2025.

- **Kulturkraft**

Satsningen på kultur för barn och unga har under två år verkställts genom avtal med Nordens Institut på Åland. Verksamheten planeras bli en del i landskapsregeringens satsning på att en aktiv fritid genom projektet ÅL-IN Fritid 2024-2027. Projektets övergripande syfte är att ge fler barn och unga möjligheten till en meningsfull och hållbar fritid i anslutning till skoldagen och därigenom främja barn och ungas psykiska och fysiska hälsa samt lägga grund för en mer jämlik hälsa och delaktighet i samhället oavsett geografiska eller ekonomiska förutsättningar. Projektet omfattar både kultur- och idrottsaktiviteter.

- **Författarporträtt**

Kulturdelegationen fortsätter att dokumentera författare på Åland genom kort filmpresentationer.

- **Gästbostadsverksamheten**

Till gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus knyts fortsättningsvis en värd för gästande stipendiater.

- **Övrigt**

Kulturdelegationen vill stärka kulturens roll på Åland genom att se över nuvarande lagstiftning och initiera revideringar samt vid behov nya lagar på kulturområdet. Bland aktuella lagar är lagen om Ålands kulturdelegation, N 37 Landskapslag (1996:53) om Ålands kulturdelegation, samt N 28 Landskapslag (1985:29) om stöd för litterär verksamhet.